

5

ORATIO

PERELEGANS, PLVRIMVM

q̄ fructuosa, & e penetralibus sacrae eruta
literarū, De CONFLVENTIA

ecclesiastica atq̄ cōcordia chri-

stiana Ioānis Heymij Se-

ligenstatensis, habita

Cōfluentię

in Capitulo fratrum

Prædicatoꝝ, prouinciæ

superioris Germaniæ. Anno

M.D.XXIII. in festo

corporis Christi

ibidem cele-

brato.

NEMO miret, nulli suspensis uultibus obstupescat
NO candidi uiri, q̄ ego oim̄ minim⁹, & in diuinis lris
uix Neophitus, ex hoc tā clarissimoz̄ uiroz̄ comi-
tio profiliuerim, in mediū ad uos cohortandū. Enim uero
uiriū meaz̄ & in cute (q̄d dicit) mihi metipsi cōsci⁹ amplif-
simū hoc munus minime expet̄, in hāc prouinciā plus q̄
periculosam, nō me ingessi, id certe q̄d debueram, scilicet
terminos nō profilire, meaq̄ eē quantulacūq̄ sorte cōten-
tus. Sed hęc ipsa obedientia uirtutū oim̄ antesignana, quā
hisce p̄ribus meis uenerabilibus debeo, hoc classicū caner-
re cogit. Vellē igit̄ o illustrissimi heroes adesse mihi iā nō
Tullianū illum sp̄m, e suo domicilio, etiā quocūq̄ uellet
remigrantē, neq̄ ex Helicone fictas musas, sed sp̄m quen-
dā diuinū, illū certe, q̄ (ut est apud Paulū) loquit̄ mysteria. I. Corin. ij.
Vellē affore mihi Ioab quēpiā, q̄ uerbū ueꝝ poneret in os ^{ij.} Regū. xiiij.
meū. Vellē (idq̄ intimis affecto p̄cordijs) eū mihi adesse, q̄
sibi deuotis, pollicitus est dare os & sapientiā. Quū em̄ in Luca. xxi.
quit, steterit̄ añ reges & p̄sides, nolite cogitare, quō aut

A

VNIuersidad
DE SALAMANCA

GREDO.SAL.ES

Matth. x.
Marci. xij.

qd loquamini, dabit em̄ uobis in illa hora, qd loquamini. Siquidē de celeberrimo Eucharistiæ sacramento, cui hæc dies est sacra, deq; admirādo eius significato, unitate scilicet ecclesiastica, atq; cōcordia ch̄riana, iā nō oraturus qdē sed ueluti e suggesto cōcionaturus, quē aliū æqui⁹ interpellare, q̄ illū q̄ eā fecit, fouet atq; defensat. Nā hūc scopum declamatorio huic sermōni præfigere placuit, q̄ tempore & festo quadret, q̄q; in nouissimis his tēporibus (q̄bus ap̄prime per Germaniā laborat christianismus) conducatur. Quē quidē scopū, ut modio super candelabrū exerā, dicā luculentius cymbæ nostræ prorā & puppim circa hæc beatissimi Pauli uerba uersari. Calix benedictionis cui benedicimus, nonne cōmunicatio sanguinis Ch̄ri est? Et panis quē frangimus, nōne participatio corpis dñi est? Qm̄ un⁹ panis, & unū corpus multi sumus, oēs q̄ de uno pane, & de uno calice participam⁹. Votis igit̄ oibus, & aīo adesto te, & benignū illū Iesu sp̄m̄ inuocemus, ut dicēti mihi suggerat uerbi salutare semen, uobisq; id reddat efficax, dicentes, Aue Maria gratia plena.

I. Corin. x.

Roma. viij.
Ephe. I.
Iohan. xij.

Matth. xvi.

¶ Primogenitus ille in multis fratribus, & eatenus toti⁹ ecclesiasticæ unitatis caput, posteaq; suos dilexisset usq; in finē, & qd sui erat muneris, mansuetudinē, pietatē, mititatē, sup̄ oīa aut̄ charitatē, uinculū p̄fectionis (ex q̄ oīe corpus cōpactū & cōnexū, p̄ oēm iuncturā subministratiōis) satis sup̄q; ipsis inculcasset, transiturus de hoc mūdo ad patrē, etiā & corpus suū dedit in cibū dicēs, Accipite & manducate ex hoc oēs. Hoc est em̄ corpus meū, Similiter & sanguinē in calicē, postq̄ cœnauit dicēs, Bibite ex eo oēs, hic est em̄ sanguis meus noui testamēti, q̄ pro mltis effundet̄ in remissionē p̄ctōrū. Queris cur? quasi ꝑ̄o id eruditissimis huic Calaguritanæ familiæ uiris, nō sit cognitissimū, scilicet ad signandū participantū panē, unitatē plenā atq; p̄fectā. Hic nēpe ex christianissimi Aug. Homilia legere, (ni fallor) oēs. Propterea sicut añ nos intellexerūt hoīes dei, dñs noster Iesus Christus, corpus & sanguinē suū, nobis in eis rebus cōmendauit, quæ ad aliquid unū redigunt̄

Ex multis nāq; granis, unus panis conficit̄, & ex multis racemis, unū in unū confluit. Sunt ergo uisibiles illæ species quas toties Paulus aut panē, aut calicē uocat signū, signū est, est & illud significatū corpus, signū certe quod olim super montē caliginosum eleuabat̄, signū cui cōtradicitur qd pater signauit de⁹, Signū est & ipsa cōmunicatio corporis, Deniq; & in q̄bus est participatio in id ipsum sanguinis, hoc est q̄ simul siue cōmunicant, siue participant. Nā & quod Græci σινάξις, nos festiue satis cōmunionē dicim⁹ ideo p̄fecto, qd cōmunicantes cōferruminent̄, ip̄mq; qd est unū cōpluat in oēs cōfluentia una. Multi em̄ unus panis & unū corpus qui de uno pane participant. O admirabile signū, O admirandū mysteriū, Signū in signo, ueluti apud Ezechielē rota in medio rotæ. Sed qualia hic sunt signa inquis? Ipsum equidē in tres sectas discriminant, qd sit naturale, artificiale, & qd uocant sacramentale. Quib⁹ etiā signis uberes sacræ literæ scatent. Nonne em̄ succensu ignis ortū sui natura signat fumus, in æthera conscendēs, iam quid ait scriptura? Signū dederunt filij Israel, his q̄s in insidijs collocauerant, ut postq̄ urbē cœpissent, igne accēderēt, ut ascēdēt in altū fumo, captā urbē demonstrarēt. Et itēq; alio in loco, Vidēs Iosue & oīs Israel, q̄ capta eēt ciuitas & fum⁹ urbis ascēderet, reuersus percussit uiros Hai. Et in euang. Ch̄s, Facto uesperis, dicitis, serenū erit, rubicundū est em̄ cœlū. Et mane, Hodie tēpestas, Rutilat em̄ triste cœlū, Faciē ergo cœli diiudicare nōscitis, signa aut̄ temporū non potestis. De artificialibus autem quis dubitet? Quid em̄ aliud sunt illi toties erecti lapides, illi tituli, putei, illæ piramides, illæ Simeonis insculptæ columnæ coccineus ille Raab meretricis funiculus? Huiusmodi uero signa hic minime offēdes, q̄ppe quū oīa, naturā rōnēq; transcendant. Comitanti hæc principio prioris testamēti sacramentalia signa, signaculū cirūcisionis, signū illud fœderis, agnus paschalis, & qui in palo pēdebat coluber, ut est in Num̄. Fecit inquit Moses serpētem æneum & posuit eū pro signo, quem percussi aspiciētēs sanabant̄

Esa. xij.
Luca. II.
Iohan. xv.

Ezech. I.
Albertus sermone. ix. de eucharistia.

Iudith. ii.

Iosue. viii.

Matth. xvi.

I. Mach. xiii.
Iosue. ii.

Cap. xxi.

A ij

Quæ tñ prorsus uacua erāt signa, & iuxta Pauli uocē, ege-
na & infirma elemēta, qbus paruuli sub pedagogo seruiē-
bāt ad modū circuli uinarij, qppe q̄ signarint tm̄, non etiā
occluserint, id qd sapiens edocet. Signū hñtes salutis, nō p̄
qd uidebant sanabant, sed p̄ te oīm saluatorē. Deinde no-
ui testamenti sacramenta, q̄ sola, authore noui mediatoris
plena sunt, eucharistiæ charismatūve donis, ut sic receden-
tibus uetustiorib⁹, noua q̄q; sint oia. Etenī lauachri aqua,
carnē tangit & cor abluit, Baptisat unusq; in noīe Iesu,
in remissionē p̄ctōr̄. Suscipis panē hūc quē frangim⁹, &
corpus dñi participas cibū q̄ p̄manet in uitā æternā, ple-
nū gr̄a et ueritate. Videte ergo fratres, ne forte sit in aliquo
uīm cor malū incredulitatis, discedēdi a deo uiuo. Ne ob-
duret q̄s ex uobis fallatia p̄cti, participes em̄ Ch̄i effecti
sumus. Creditis si quispiā dicat. En sub hoc pastillo latet
Phasianus, torrent opiparæ carnes, occludit capus, cur er-
go nō et nob dicētib⁹, sub uisibili hoc sacramētali signo ce-
lari dñi purissimā carnē, imo q̄re nō & Ch̄o, q̄ inqt. Acci-
pite & manducate hoc est corpus meū. Qd̄ tñ subinde, &
ecclesiasticā unitatē significat, ut sicut ex numerosissimis
granis tritici, Artabæ simila, redacta in pastā, panescit in
clibano, ita & hoīm diuersissimū triticū (q̄ppe q̄ a finib⁹
orbis terræ ueniat, recubitur in sinu Abraham) cōtrio sub
mola ueteri hoīe, in nouā cōspargat similaginē, charitatis
igne decoctā, qñ hoc pascha nīm, qd̄ immolatus Ch̄s est
manducat in azimis synceritatis. Nā & sponsus in Epitha-
lamio m̄is ecclīæ, q̄ in dolore parit filios suos uter̄ descri-
ptus. Venter (inqt) tuus sicut aceruus tritici, uallatis lilijs,
Habet em̄ sub hoc aceruo triticū, sed qd̄ in sentibus, inter
q̄ zizanas crescit agri, Neoptolemos cōcordiæ christia-
nē p̄fectiores. Gestat in utero & aliud, qd̄ ueluti in area tri-
turat cruce, tūc locandū in horreū, qñ ueniet ille fortiter,
cuius uentilabrū in manu eius, q̄ purgabit areā suā, & con-
gregabit triticū in horreū suū, paleas aut̄ cōburet igni in-
extinguibili. Habet & tertiū id qd̄ iā excepit p̄optuariū
cœleste, ubi cōcordia plena & facietas p̄fecta. Eia igit̄ fra-

Gala. iij.

Sapient. xvi.

Augustinus
Actu. ij.

Iohan. I.
Heb. iij.

Matth. viij.

I Corin. v.
Canti. vij.

Lucæ. iij.

tres charissimi qd̄ sibi uelit hic panis, sedulo remoremur,
simus aialia ruminantia & eatenus munda, ore & spū hoc
deguſtem⁹ sacramētū transformādi sic in nouā similaginē,
hoc est in Ch̄m, cōsparsionē nouā, creaturā nouā, cōflue-
tiā nouā. Eo em̄ p̄te fortissimo armato penetrabim⁹ uni-
uersos q̄ n̄c cōcordiæ aduersant̄ cuneos. Quo em̄ nō uin-
cerem⁹ in eo cui⁹ p̄tati nemo resistit. Si deus pro nobis, q̄s
cōtra nos, plane uniuersa poterimus in eo, q̄ nos cōforta-
bit pane. Nā & Israel nō prius sibi fidit, ut Amalechiten
comin⁹ experiat, quā eēt manna cœlesti, & aqua de petra
scatente cōfortat⁹. Quib⁹ etiā epulis refect⁹, egregi⁹ ille pu-
gil Dauid uniuersas hostiū copias despicit. Parasti (inqt)
in cōspectu meo mēsam, aduersus oēs q̄ tribulant me. Cre-
ditote p̄res, nulla tā uehemēs emulor̄ suppressio, null⁹ tā
infensus aries, quā huic ecclīastico corpi suū cōnexū caput
Si em̄ ad Archæ p̄sentiā corruit Acephalus ille ac man-
cus Dagon si demoliūt Azotij, si sit p̄ singulas Getheorū
ciuitates interfectio sæuissima, si tā trepidant p̄cœnæ exan-
gues Acharonitæ, si occidit Oza calcitrant boues, nutat
forte plaustrū, et si ul' audita Archæ captiuitate cadit Heli-
dæ sella retrorsum, & fractis ceruicibus morit̄, si nur⁹ uis-
ceratim angit̄ ut pariat, qd̄ nō faciet cœlestis hæc & man-
na, scatens Archa, ubi de Silo in castra ecclīæ fuerit dela-
ta. Vociferabūt certe oēs Allophili dicētes, uæ nobis, ue-
nit deus, Quis nos saluabit de manu deor̄ sublimiū istoꝝ?
Hi sunt dñj q̄ p̄cusserūt Aegyptū omni plaga in deserto,
uæ nobis, gladius nō transibit terminos n̄ros, p̄sequemur
inimicos n̄ros & corruēt corā nobis, p̄sequent̄ qnq; ex no-
stris cētū alienos, & centū de nobis decē milia. Terribiles
em̄ erimus ut castror̄ acies ordinatissima, atq; in illa dñi
icrustatissima turri, plus q̄ mille clypei p̄debūt, ois arma-
tura fortiū. Ampli⁹ nō uidere libet, qd̄ nā ualeat hæc con-
cordia. Cōcordiæ nihil æquale p̄res, nihil æquiparandū
paci. Vnus em̄ est nullus. Si uero sint unanimes, decē nō
iā unus est, sed decuplus eor̄ quisq; sit, & in decē unū in-
uenies, & in uno decē. Percutit̄ unus, sauciant̄ decē. Inli-

Iob ix. & xli.
Psal. xliij.
Roma. viij.

I Reg. v.

Can. iij.

I Reg. iij.

Leuit. xxvi.

Can. vi.

Can. iij.

Chryso. to. iij.
ho. de cōcor.
christiana in
sententia.

A iij

Apoca. iiii.
Ezech. I.

Judith. xvi.

Judith. viii.
Coeli⁹ Cypri
an⁹ tractat de
simplicitate
plato⁹ aduer
sus Nouatia
nū schismatis
cum.
Matth. xvi.
Iohan. xxi.

Cant. vi.

Ephe. iiii.

diaris uni, & decē habes infestos, persequit te unus, & uir
etricia tela referūt decē. Antea unus egebat, sed iā Crassi,
uel Midæ opes habet. Viginti sunt illi man⁹, pedes uigin
ti & totidē oculi. Nō em̄ suis tm̄ conspicit ocellis, uerū &
alienis. Ille iā Argus factus oculatissimus, & animal ocu
lis plenū ante & retro, q̄ quū incedit nō reuertit, sed sem
per susq; deq; añ faciē suā gradit. Decē habet animas, uig
inti qbus operat man⁹, aures uiginti, centū digitos & to
tidē pedū articulos. Quid em̄ aliud sibi uolunt hęc uulga
rissima diuerbia, Amor facit extasim, Amic⁹ est alter ego
Is bona latera habet, forte dorsum, manus bonas, claros
oculos. Vides concordiaē insignia, qualiter unū in expu
gnabilē reddit atq; diuariat, qualiter unus differentib⁹ cir
cūscribat locorū intercapedinib⁹. Idē & in Perside & Ro
ma, quodq; natura non possit, ualeat concordia, scilicet ex
uno facere millenū, omni adamante stupidiorē, fortio rem
atlante, oibusq; gigātib⁹ uiris famosis, cui etiā uni San
soni pro minimo fuerit in mandibula asini, cædere mille
uiros, floccifacere neruiceos funes, rūpere fila telarū, euel
lere clauū cū licio. Et cū Gedeone in trecētis perdere cen
tū uiginti milia. Quamobrē unā esse uoluit ecclesiā suam
deus, unū panē, unū corpus, om̄es qui de uno pane & ca
lice participant. Loquit em̄ ad Petrū saluator, Ego dico
tibi, tu es Petrus & sup hanc petrā ædificabo ecclesiā meā
& portæ inferi non præualebunt aduersus eā. Tibi dabo
clauēs regni cęlorū &c. Et itē, postq̄ resurrexisset a mor
tuis inter mortuos liber, pasce oues meas, profecto ut unū
tatē monstraret ecclesiæ, cuius exordiū ab uno pficiscit, ten
ditq; sp̄ in unū. Quā etiam in Epitalamio sp̄s diuinus insu
nuans ait. Vna est colūba mea, pfecta mea, una est matri
suæ, electa generici suæ. Et Paulus. Vnū corpus & un⁹
sp̄s, sicut uocati estis in una spe uocationis uestre. Vna
est em̄ ecclesia, q̄ in fines orbis terræ, fecunditatis propagi
nes extendit. Quō solis multi radij, sed lumen unū, & rami
arboris multi, sed robur unū, tenaci radice fundatū, &
riui unius fontis cōplusculi, sic & ecclesia luce dñi pfusa, in

oia climata radi os porrigit suos, unū tm̄ lumē est, qd ubiq;
diffundit, unus stipes, unū caput, origo una, unaq; m̄ ex
undantis fecunditatis successibus copiosa. Illius fetu na
scimur, illius lacte nutrimur, illius sp̄ animamur. Adulte
rari nō p̄t sponsa Ch̄ri, incorrupta est & pudica, unam do
mū nouit, unius cubiculi sanctimoniā casto pudore custo
dit. Quisq; ab ea segregatus, adulteræ iungit, prophanus
est, hostis est, deū nō habet patrē, q̄ eccliam nō habet ma
trē, pereat necesse est, q̄ hac Archa, in hoc triclinio, in hac
summæ trinitatis tripodā, in hac domo Raab nō occludit
Patrē (inqt) tuū, ac matrē, fratresq; & oēm cognationē tu
am, colliges in domū tuā, q̄ ostiū domus tuæ egressus fue
rit, reus sibi erit, sanguis ipsius erit in caput eius. Et iterū
loquit deus. In domo una comedet agnus absq; macula, Iosue. ii.
masculus anniculus, nō eiicietis de domo carnē foras. Q
qd aliud effigiat, dic sodes quā carnē Ch̄ri, sc̄tm̄ dñi mar
gareti, minime proiciēdū ad porcos. Nec ullā credētib⁹
p̄ter unā eccliam domū eē, quā inhabitāt unanimes. Cete
rū apparet sp̄s sc̄tus in colūbe specie, atq; unica colūba dī
ciē ecclesia, animal simplex & lætū, non felle amarū, non
morsibus aut unguibus truculentū, nō cornibus sæuū, sed
hoim̄ domata cōtubernia, & colūbarias affectans, p agmi
na uolitans, simul edens filios, oris osculo cōcordiā agno
scens, atq; per om̄ia legē adimplens unitatis, quæ etiā oli
uæ ramū, pacis signū ad Archā dinoscit detulisse. Quod
in ecclesia nascenda sit simplicitas columbina, obtinenda
charitas, fraternitatis dilectio, lenitas agnorū, atq; cū ser
pentina astutia, ouina mansuetudo. Quod unitatis sacra
mentū in euangelio ostenditur, qñ tunica dñi Iesu incon
sutilis, non diuidit omnino, nec scinditur, sed sorte quā tē
perauit deus, indiuidua manet. Contra deniq; cū Salomo
ne obeunte diē regnū eius & pplus scindere, Ahias Silo
nites obuiam factus industrio Hieroboam in campo, in
duodecim minucias pallium suū coopertus erat, secuit di
cens. Tolle tibi decem scissuras. Hęc enim dicit dominus
deus Israel, Ego scindam regnū de manu Solomonis, &

Exodi. xii.

Matth. iiii.

Marci. I.

Luca. iiii.

Iohan. I.

Cant. I. ii iiii.

iiii. v. vi.

Gene viii.

Matth. x.

Iohan. xix.

Prouer. xvi.

III, Reg. xi.

dabo tibi decē, eo q̄ dereliq̄rit me, & adorauerit Asther
ten deam Sydoniorū, & Chamos deū Moab, & Moloch
I. Reg. xv. deū filiorū Ammon, & Saul cū sūmitatē pallij Samuelis
tā potenter cōstringeret, ut finderet, ait propheta. Scidit
dñs regnū Israel a te hodie, & tradidit illud proximo tuo
meliori te. At uero q̄ Chri pp̄ls scindi nō p̄t, manet tuni-
ca eius p̄ totū coherēs, incōcissa, copulata, cōnexa. Et hec
Iohan. viij. ix. est uestis illa Aaronica, in cui⁹ orā descēdit unctio dñi, &
Ephē. v. ros Hermon. i. exaltati luminis, q̄d Ch̄s est, Lux mūdi de
q̄ apl̄s. Vt exhiberet sibi gl̄iosam ecclesiā, nō habētē ma-
culā neq̄ rugā. Mūdat em̄ lauacro aque in uerbo uitæ, ut
careat macula, extēdit ut careat ruga. Vbi extendit? certe
in cruce, quā fert post Iesum. Quotidie em̄ tunicas a sullo
nibus quodāmodo crucifigi uidem⁹, q̄tenus erugēt. Quis
ergo tā excors, sic discordiæ furore pfidus, ut scindere au-
deat unitatē dei, panē cœlestem, uestē dñi, eccliam Chri?
Iohan. x. Monet ipse in euāgelio & docet. Erit un⁹ grex, ouile unū
Lu. xi. & uuus pastor. Et itē. Qui nō est mecū, aduersum me ē,
& q̄ mecū nō colligit, spargit, & in terra q̄s estimat fore,
aut mltos opiliones, aut plures greges? Apl̄s itē Paul⁹ idē
I. Corin. I. insnuās. Obsecro, inqt, uos fr̄s p̄ nomē dñi n̄ri Iesu Ch̄i
ut idip̄m dicatis oēs, & nō sint in uobis schismata. Sitis at
cōpositi in eodē sensu, & eadē scia. Et itē. Supportantes
inuicē in charitate, solliciti seruare unitatē sp̄s in uinculo
Ephē. iij. i. pacis. Sed nō desūt prohdoloz, nō desunt lupi rapaces, nō
parcētes gregi, q̄ post ap̄lorū recessum, nedū in Epheso &
Asia (q̄d prophetabat Paulus) sed eheu nimiū in om̄i ora
uestimēti Aaronici, etiā n̄ra Germania in oues ferociunt
fœtas rapiūt disp̄guntq̄. Hi q̄ sint, q̄busq̄ modis latroci-
nent, pulcherrimo tibi prototipon ob oculos depingā in
tēplo illo Hierosolymitano. Nimirū q̄d multifariis mltis
q̄ modis olim expugnabat a iuuētute sua. Ip̄m em̄ tēpli
sp̄s sc̄ti uiui, hoc est eccl̄iæ typū fuisse, nemo q̄ uel a limi-
ne sacras l̄ras salutauerit, inficiabit. Vt em̄ in hac confessa
I. Corin. x. re, multā argumentorū farraginē, & q̄ oia in figura cōtin-
Aggei ij. gebat illis, omittā, triuiale est illud Aggei uaticinū, Ma-

gna erit gl̄ia dom⁹ istius nouissimæ, plus q̄ primæ, q̄d nō
de tēplo sc̄do, ut pp̄ls ille uolebat carnalis, sed nouo testa-
Ibidem. mēto dictū eē, paulo sup̄ius demōstrauit, ubi ait apte Chri-
stū promittēs. Et mouebo oēs gētes, & ueniet desideratus
cūctis gētibus. Talib⁹ em̄ electis gentiū, dom⁹ dei edificat I. Petri. ij.
p̄ testamētū nouū lapidib⁹ uiuis, lōge gloriosior q̄ tēplū il-
lud fuerit, a Salomone constructū, & post captiuitatē in-
stauratū, q̄n nec propheta habuit gens illa, sed multis cla-
dibus afflicta est, ab alienigenis regibus, ipsiq̄ Romanis
subiugata p̄ Alexādrū, p̄ Ptholomeū, dein bellis q̄ in Ma-
chabeorū libris explicant, atq̄ ad postremū fundit⁹ subuer-
sa, ut iā totū circūcursitet orbē absq̄ tēplo, sacris, altario, re-
ge, sacerdotio. Deniq̄ & primū q̄d fiebat tabernaculū, pa-
rabola est t̄pis instātis, teste Paulo, iuxta quā munera et ho-
Hebræ. ix. stitiæ offerūt. Erat q̄q̄ in tēplo lapis ille angularis, antea to-
tiens reprobat⁹, quē Ch̄m significare, petrā fidei lapidēq̄
Mat. xxi. summū faciētē utraq̄ unū nemo negat. Qui est & edifica-
Ephē. II. tor ille Salomō, imo plus q̄ Salomon hic, exhibēs sibi glo-
Mat. xii. riosam eccliam. Quō ergo inq̄s marmoreū hoc ceditinū,
Ephē. v. & inauratū tēplū, crebris infestabat incurribus? Quasi ue-
Iij. Reg. vi. ro nos lateat foris pugnas, intus sp̄ sibi nō defuisse insidias
Totius em̄ Palestini & Asiæ honos unicus erat, q̄d sui ue-
nustate oim ad se cōuertebat oculos, His amicitia, illis alte-
rā bilē cōmouens, q̄n foris Chaldei, Ammonitæ, Assiri, q̄,
Græci, Samaritæ, Philistei, Aduenæ Romani, atq̄ Prose-
leti debacchabant, inter q̄s Nabuchodonosor abstulit spo-
lia p̄ciosa, q̄ aurea, aurea q̄ argētea, argētea oēmq̄ The-
Iij. Reg. xxiii. saurū dom⁹ dñi. Anthiochus uero p̄phanabat. Tit⁹ fun-
I. Mach. I. dit⁹ subuertit. Intus aut̄ satis agebat Alchim⁹ pro summo
Iosephus. sacerdotio, q̄ cū tumultuabant, Menela⁹ legū & p̄ris pro-
ditor. Ioānes, Symon, & reliq̄ de q̄bus Machabeorū libri
I. Mach. vii. atq̄ Ioseph⁹. Hoc igit̄ & i eccl̄ia cōtigit a cunahilis. Quid
II. Mach. v. em̄ principio ferro & igne aduersus eā nō sunt moliti im-
peratores. Nero, Domitian⁹, Traian⁹, Marcus Antho.
Seuerus, Maximianus, Decius, Valerian⁹, Aurelian⁹, Di-
ocletianus: a q̄bus decē, decē sustinuit p̄secutiōes atrocissim⁹

B

Aug. de ciuit. dei, lib. xvij. cap. xxv. mas sibi met succedentes. Quas ei non excitauerunt Threnodias Turci & Sarraceni, in illis ipsis centum & sexaginta, imo pluribus bellis, Ab Eraclij temporibus, qui in altera expeditione qua aduersum Machumetistas traiecit in Africam copias parauerat, amisit plus quam centum quinquaginta milia, charissimumque Theodorum germanum christianae militiae ducem, ut interim taceam Herodem in actis, uelanos in Iudaea pontifices, Iulianum apostatam, omnesque illos in orbe Romanorum perfectos, qui martyrum corpora laniant in terris. Enimvero sepe expugnauerunt ecclesiam a iuuentute sua, a pueris atque crepundis, super dorsum eius fabricauerunt portiones, prologauerunt iniquitatem suam. Sed non potuerunt sibi, quippe de cuius filijs per allegoriam scriptum sit. Quanto magis opprimebant eos, tanto magis crescebant uerbo scilicet dei, quod non est alligatum etiam inter ipsos syluestros tribulos. Tempestates enim suscipit ecclesia, sed non demergit nauicula Petri. Iacula in eam mittunt, sed non perforant, Machinamenta praeparant, sed turris non eliditur. Vnde sermo loquutus est piscator, & ut immobilis turris praesuerat. Verbum namque domini in aeternum permanet. Quanti tyranni unum hoc delere conati sunt, sed non potuerunt, supra petram enim aedificata est. Considera tyrannos, regum diademata, gladios acutos, bestiarum dentes, laminas, ferreas sartagines uncas, & omnia mala parata. Et pharetram quidem suam euacuauit diabolus, sed nihil laesit, portae enim inferi non praeualent aduersus eam. Testatur res ipsa, testatur horum quae fiunt astipulatione. Quanti impugnauerunt, & nemo preualuit. Et impugnatore quidem taciturnitati dati sunt. Vbi nunc Claudius? ubi Augustus? ubi Nero? ubi Tyberius? noia sunt nuda, quae ecclesiam impugnauerunt, memoriam perdiderunt. Ipsa uero clarior resplendet. Quocumque ieris, ad Indos, ad Mauros, ad Britannos, ad Hispanos, usque ad ultimum terrarum finem inuenies. In principio erat uerbum, & uerbum erat apud deum, & deus erat uerbum, & quae sequuntur. Aliud uero quod ecclesiae concordiae aduersatur genus, est quod sub pallio pietatis, quod fucus caulas Christi in ambulat, tanto utique periculosius, quanto occultum magis, uidelicet quum non sit perniciosior pe-

Psal. cxxvij.

Exodi. I.

II. Thimo. II.

Matth. vij.

Chryl. ser. de

sacra. penthe.

ho. n. to. v.

sermo. xxvi.

Iohan. I.

Mat. xvi.

Iohan. I.

ris, qui familiaris inimicus. Quod olim sopitum, & iam pridem repullulascere ordiens, nunc creuit in immensum, plusque foetificat haereticae puerilitatis zizania, ut tertia quoque parte stellae, cauda sua constringere uideatur, quum & sic fieri oportebat, praemonente nos spiritu sancto per apostolum. In nouissimis inquit diebus instabunt tempora periculosa, & erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii, parentibus non obediens, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incotinens, immites, sine benignitate, proditores, proterui, tumidi, & uoluptatum amatores magis quam dei, habentes speciem quidem pietatis, uirtutem autem eius abnegantes. Et hos deuota. Ex his enim sunt qui penetrant domos uiduarum, & captiuas ducunt mulierculas, oneratas peccatis, quae ducunt uariis desideriis, semper discentes, & nunquam ad scientiam ueritatis peruenientes. Quemadmodum autem Iamnes & Mambres restiterunt Moysi, ita & non resistunt ueritati, homines corrupti, mente reprobis circa fidem, sed ultra non proficiunt. Insipientia enim eorum erit manifesta omnibus, sicut & illorum fuit, Veritati donatur quaecumque praedicta & appropinquantibus saeculorum finibus magis magisque efflorescit error, incedit liuor. Excetra sibilat, uictor quoque Synon incendia iactat, excecatur cupiditas, inflat superbia, discordia exasperat, precipitat ira. Sedet autem inter haec flens pia mater ecclesia, raptis filijs de sinu suo. Id certe quod quum in ipso summo mentis apice despiceret, Egregius ille Hieremias uaticinabatur. Non est inquit qui consoletur eam ex omnibus charis eius. Omnes amici eius sperauerunt in eam, & facti sunt ei inimici. Migravit Iudas propter afflictionem, & multitudinem seruitutis, Angustiata est, eo quod non sint qui ueniant ad solemnitatem. Viderunt enim eam hostes & deriserunt sabbata eius. Sacerdotes eius gementes, uirgines eius squalidae, & ipsa oppressa amaritudine. Obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum, & olim inclyti amicti quoque auro primo, reputati sunt in uasa resecta. Qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora, maiorque est

Apo. xij.
II. Thimo. iij.

Hiere. in Tre.

B ij

II. Corin. II.
Cap. xxxiiii

Iob. iii. & xl.

Hieron. contra
Vigilantium

I. Thimo. v.

II. Para. xiiii.

Cap. vs.

effecta iniquitas eorum, peccato Sodomorum, quae subuersa est in momento. Quis enim etiam Sedechia exoculator, haec fieri non uideat in hac nostra tempestate, plus quam piculosa. Abite enim plerique ex nostris, nescio in quem Libanum, hoc est album montem, ut uolunt ipsi, in quem haereticorum conuenticula, ad quem Teutobomios. Migravit Iudas olim Christi, & unicae ecclesiae confessor quasi affatim humanis constitutiunculis fuerit oppressus & seruitute contra legem euangelicam. Ostentui hinc solennitates ecclesiasticas, tanquam aequum non fuerit festiuis honorare laudibus sanctos. Sunt nedum squalidae & oppugnantes, sed & nuptui traditae scrimoniales. Mutatur est color optimus, & aurum in haereticissimam lepraem, eorumque uerbum dei adulterant. Cumque multa in orbe mostra prognata sint, legamus in Esaia centauros, Syrenas, Vulpas, & Onocrotalos. In Ioc Leuiathan, & Behemoth. Apud aethnicos, Chimeras, Hydram multorum capitum, Cacus, Chirontem, Umbras, Styges, Faunos, Satyrosque, & Incubos, & nescio quos Cacadaemones, Vt sola Germania ab his portetis libera non sit, protulit prohdolor semem pessimum, semem Chanaan, & non Iuda, quod in Phialas falso phatur descripturis, & placetas ligurias, uirum letale in infantes euomit, Et quomodo Euforbius in Pithagoram renatur esse phibetur, sic in isto oim haereticorum mens atra, atque biliosa surrexit. Quot enim qui olim in croceis scripturarum uictitabant, quos te iam non uideas pseudoprophetae stercora amplexari, & in unam ecclesiasticam rem desequire. Quid non sunt moliti in sacerdotes Christi sanctos, & ecclesiae sacrae Hostes altaris sacrificio Christi rebelles, & increduli, pro fide perfidi, pro religione sacrilegi, sprete psbyteris duplici honore dignis, & sacerdotio, nauicifatis sacramentis, aliud sibi altare erexerunt, frondescere fecerunt lucos, immolantque iam & luderant, nescio in cuius Libani excelsis. Et utinam Iosaphat quospiam, uel Asa regnaret in Israel, agens quod placitum est in conspectu domini, subuerteret altaria peregrini cultus & excelsa, confringeret statuas, lucos succideret faceret legem & uniuersa mandata, auferret de cunctis urbibus aras Baalim, uitulos Hieroboam aureos, & phana, quareret dominum deum patrum nostrorum, diceret illud Hieremiae. State super

uias, & uidete & interrogate de semitis antiquis, quae sit uia bona, ambulate in ea, & inuenietis requiem animabus uestris, ambulante in uestris patrum uestrorum, & non declinabitis, neque ad dexteram, neque ad sinistram. Non det ad commouendum pedes uestris abusus ille ecclesiasticarum rerum, doli, Symoniacae fraudes, infaciabilis clericorum quondam libido, luxus, popa, supciliu. Stat cum his, ueluti in spinas rosa, fides, contra quam neque portae inferi perualent, bene fundata super firmam petram, ut neque uenti neque flumina, neque ulla tempestas eam obruere possit, orate & Christo pro petra illa, ut non deficeret fides eius, quae exauditum dicit Paulus pro sua reuerentia. Stant sacramenta etiam & ordinis & matrimonij, & unctionis extreme, eorumque a ueterioribus in continentia gratiae discrimen. Manet opus missae cum preparatorij, unico christianorum sacrificio, ipsaque panis transubstantiatione. Manet paruulorum baptismus, manet Exomologesis, quam auriculari uocant confessionem. Manet contritio, suborta ex ipsa peccatorum displicentia, manet sacramentalis & euangelica satisfactio, peregrinationes, flagella, statis diebus ieiunia, uota etiam & monastica, ceremoniarumque ritus. Manet liberum arbitrium, actuum suorum causa subefficiens, manent iustorum merita, quae & alijs frugi sunt, neutique mortalissima, etiam si intret in iudicium cum seruis suis dominus, Manent participatioes, fraternitates, preces pro defunctis, purgatorium, catus Gregorianus, decantatio psalmodum, aiaz quondam mox post corporis exuitionem beatitas, sanctorum intercessio, atque ueneranda imago, Manet obediencia quam plebis etiam discolis debemus, propter iram & conscientiam, & reliquid genus, contra quod infrunitissime deblaterant, hallucinant, luderantque. Caeterum ut hoc genus quod egregie tibi describam, triplici utar argumento. Principio enim facti sunt omnes prophetae, diuinaque mysteria singuli pro suo genio interpretant, maioribus etiam characteribus, obelis uel Asteriscis ea signantes, quae uel modice clero aduersa uidentur. Quod facinus non tamen reor ut nunc plerisque uerborum ceturijs ipsum aggredi oporteat, dummodo pio zelo & synceritate euangelicam fieret. Velle enim cum Paulo omnes prophetare magis quam loqui linguis, Quis enim prohibere potest, ne Haldad & Medad prophetent in castris? Quis

B in

In homi. lx.
I Mach. xij.
Mat. vi.
II. Corin. iij.
ctuum xv.
In ep̄la de oi-
bus, di. hist. li.
c. vi,

Hieronymus
cōtra Vigilā.

I. Corin. xij

Delborā cōiugē Sellū: Quis illū ap̄d Gregoriū Seruolū:
Vellē oēs solatio h̄re sctōs libros, & sese ad diuina erigere
q̄ad possint. Vellē christianorū iusticiā abundare, plus q̄
scribarū & pharisæorū, q̄b° per om̄e sabbatū legi Moses
inculcā cabala, prælegi Talmut. Vellē iā uerificari illud
Hieronymianū. Quod medicorū est, medici tractant: far-
brilia fabri, sola scripturæ ars est quā sibi passim oēs uen-
dicant. Scribimus indocti, doctiq; poemata passim. Hanc
garrula anus, hanc delirus senex, hanc sophista uerbosus,
hanc uniuersi præsumūt & docent. Quin & illud sibi ui-
derit quisq; interpret, q̄ spū prophetet, legens: q̄q; quē in
scripturis sequat interpretē, quē habeat didascalū, eū ne q̄
in lenitatis & euāgelico spū uitij medet, corruptionē car-
pit: Christos tāgit, an q̄ sibi ipsi solus & nō ad sobrietatem
sapiēs, cerebrosus rabula, oia canino cōspurcat dente, con-
uitij, scōmatibus, blasphemij, iniurijs, calūnijsq;. Hic ue-
luti sup ardētes prunas gallus, scripturæ locos trāsiliens,
ibi uero de suo addēs, scilicet paleas ad triticū, aquas turbu-
lētās, aq̄s Marath ad puteos diuinæ l̄ræ syncerissimos.
Quos uelim etiā paruulos ch̄ian fidei cētēnis obseruare
oculis, & oino eorū scripturas nō pbare magis q̄ ueluti Ver-
gili aurū e stercore Ennī, de medijs scādalis colligere the-
oscebā. Atq; ut ex altero aduerteret, Nō eiusdē hois eē au-
reos nūmos & scripturas pbare, degustare uina, & pphe-
tas ac ap̄los itelligere, bellicū canere, cōglomerare cohor-
tē, aciē struere, defēsare ab hoste p̄riaz, i fontes gladio aiad-
uertere, & legē dñi meditari die ac nocte. Optet em̄ quēli-
bet sua sorte eē cōtētū, memorēq; triti adagij, Ne sutor ul-
tra crepidā, Nō oia possum° oēs. Itēq; Nō oia uni dñi de-
dēt. Tūc ei ch̄iana resp. sui integritate uiget, tūc specie ue-
nustat & elegātis pulchritudis decorē iduit, dū singlā q̄q;
locū tenēt sortita decēt, dū ē officiorū ac graduū nō cōfus-
sio, s; distributio. Sed qd dicā: Surrexere inumeri doctores
culi, pl° q̄ cētū sc̄li n̄ri Catones, cētū Pauli, & totidē pseu-
doeuāgeliste, q̄ nedū legis Numæ P̄p̄lij (q̄ statutū erat,
ut si q̄s minū exarasset, & ip̄m et boues sacros eē) trāsgres-

sores sūt, sed & diuicē sancietis. Nō oēs eē pp̄hetas, nō oēs
ap̄los, nō oēs doctores, q̄ suis nenis ac temerissimis technis
etiā & sub ȳborū illecebrosō fūco, cū aconito schedas suas
suffarciūt, uirusq; suffūdūt letale, q̄ maciāt, occidūt, pdūtq;
uni° ouilis inoxiū pec°. Volebāt deīn nōnulli h° farinæ ni Scdm genus,
miū sibi ip̄s fidētes furiosissimi audaculi, etiā & gladio re-
staurare sartatecta tēpli, q̄dq; scripsere, delere oēm illā mo-
nachorū turbā, ad eorū archetypū q̄ Neemię tp̄ib° Hieru-
salē dirutā reedificātes, una manu gladiū tenebāt, altera ue-
ro trullā cemētariā, q̄ faciebāt op°, ignari p̄sus, q̄ ȳbo q̄
olim creuit ecclīa, optebat primū ei° ruine cōsulere, iuxta
ac exhortationib° optimis, nō clypeo & hasta, nō phalera
ris caballis, & bōbardæ tonitru, nō q̄libet indocto, eq̄te,
scurra, pharmacopola, aut p̄fuso monacho, q̄ in cōpitis et
triujs euāgelij suū pturiēs, ea dūtaxat docet q̄ uulgo pla-
cēt credulo. Malle° & securis ait scriptura, nō sūt audita
tēplo dū edificare. Itē Nathan ad Dauid, mltū sanguinē
sudisti, et pl̄ima bella bellasti, n̄ poteris edificare domū noi
meo, tāto effuso sanguie corā me, fili° q̄ nascei tibi, erit uir
getissim°, ip̄e edificabit domū noi meo &c. Verū qdē & il-
lud ut uissemel loquēdo audax sim, qd nemo etiā Chore-
bo siue Nabalo stultior ificias ibit, uehemēti qdā medicā
op° fuisse ecclīe nimiū collapsis morib°. Nōnulli ei proho-
dolor nimis auaricię studēt, alijsq; esuriētib° soli ebrj sunt
in meditullio delitiarū uiuētes. Sūt q̄s Amos describit. uac-
cē pingues in Samaria, q̄ calūniā faciūt egenis & cōfrigūt
paupes. q̄sq; Micheas q̄ uiolēt pellē eorū desup eis tollūt,
q̄ comedūt carnes ppl̄i dei, & pellē eorū desup excoriāt, &
pl° q̄ egregie, diuin° Ezech, ca. xxxiiij. Sūt de q̄b° in Esaia
canes muti, nō ualētes latrare, uidētes uana, dormiētes &
amātes sōnia, & canes ipudētissimi, nesciētes sātitatē. Cæ-
ci p̄fecto, & cecorū duces, ad Endimiōis sōnū stertētes q̄s
nisi a muro Hierosolymitano arceat Ioab q̄spiā uix uisita-
bit collegia nōnuila Ch̄rs. Sed uideo pp̄modū usu ueni-
re, ut epithima molestū & ardēs parē dextrē adhibitū mor-
bū ui exacerbarit, ueri° q̄ expulerit, et dū scylla figit cada-
in charybdī. Nā esto disciplina ecclīast, i mltis lōge p̄lapsa

Scdm genus.

Neem. iij.

ij. Mach. xv.

II. Reg. vi.

I. Pa. xxij.

Cap. iiii.

Cap. iij.

Cap. lvi.

II. Reg. v.

Nō ingredie-

rishuc, nisi ab-

stuleris cacos

& claudos.

Mach. xii.

Tit III.
I. Corin. v.

Actuum v.

Matth. v.
II. Thimo. II.
Roma. xii.
Deut. xxxii.

a synceritate euāgelica, atq; innoxie oues uarijs triticis illa
queat, huic tñ uulneri succurrēdū erat, Pharmaco māfue
tudinis euāgelico. Inuocato primū Machabei suorūq; cō
uenarū exēplo, magno mūdi principe, q sine arietibus &
machinis, t̄pibus Iesu p̄cipitauit muros Hiericho, nō se
ditiosa libertate, nō bellico tumultu, nō cruētis digladiā
tiōibus, nō q̄libet Pantomimo, aulico Parasito, milite gre
gario, Catafratto, aut lāceario egte, nō q̄buslibet Cerethi
siue Phileti. Qua tñ in re minime negauerim hāreticum
hoiēm post primā & alterā admonitiōnē, hoc est ubi sana
doctrina p̄cesserit, de uita tollēdū, ut iuxta Pauli monita.
Malū a nobis ipsis auferat, expurgeiq; & uet̄ fermētum
qñ etiā Petrus Ananiā Saphyrāq; morti tradidit caducā,
Quid em̄ facit ch̄riano in grege luporū feritas, & canū ra
bies, & uenenū letale serpētū, cruentaq; bestiarū s̄auitia.
Gratulādū cū tales de eccl̄ia runcant, ne oues Ch̄ri toxica
cōtagione p̄dent. Cohærere nō p̄t amaritudo cū dulcedi
ne, cū lumine caligo, cū serenitate pluuia, pugna cū pace,
cū fecūditate sterilitas, cū fontib⁹ siccitas, cū tranquillitate
tēpestas. Iā alius de alio cū his temerarijs mihi cōflic̄t⁹ est
q̄q; q̄so q̄s nō admiret impudētia. Gloriant se eē euāgelic
cos, atq; ex illi⁹ angeli magni cōsiliū uerbis oib⁹ p̄cepta fa
ciūt, & tñ immemores scripturæ, dicētes. Audistis q̄a di
cūt ē antiq; oculū p̄ oculo, dētē p̄ dētē, ego aut̄ dico uob
nō resistere malo. Itē seruū dei nō optet litigare. Itēq; nō
uos defēdētēs charissimi, sed date locū iræ, scriptū ē ei, red
de mihi uindictā & ego retribuā, & q̄ sequunt. Percussit in
unā maxillā, nō mox alterā p̄bent, id certe q̄d neq; Paul⁹ fe
cit, qñ Ananię mādātū os ei⁹ p̄cutere, dicebat. Percutiat te
deus paries dealbate. Iudicio cōtendūt, nedū p̄ tunica &
pallio etiā & p̄ sabā neutiq; uirū euāgelicū siue Cratē The
banū imitātes. Neq; pedē mouere dignant̄ pro his, q̄bus
tñ inimicāf sacerdotib⁹, taceo ut cū ipsis deambulēt duo
milia passuū. O euāgelicos uiros, dicā exp̄ssius. O sathanę
satellites. O oparios subdolos. O impudētissimū hoim̄ ge
nus, om̄i Protheo & Camelconte incōstātius, q̄d iā bella

prohibet, iā uero plagmina tumultuat, oim̄ maxie bellico
sissimū, q̄si uero ch̄riano princeps sine cā gladiū portet, sci Roma. xiiij.
licet ne qñq; in illo corruat. Ipsos aut̄ deceat oē q̄d uenerit
in mētē. Quib⁹ certe nihil euāgelicæ uirtutis adesse putau
rim, q̄ppe q̄ supra, adulteria, furta, rapinas, incēdia, tristi
aq; bella, cōciliāt, uarias doli reparant artes, astutāq; sp̄ ge
rūt sub pectore uulpē, licet arrogantissima supbia, uenere
sua q̄ urunt, atq; p̄plaris auræ uenatu p̄culsi, euāgelicū ha
ctenus mltis sēculis, ut uolūt, sub scabello latitās, solos se
sape & p̄dicare autumāt, in q̄ certe q̄ tū crescāt, q̄bus uir
tutib⁹ p̄stent uel lippiētib⁹ oculis, aut talpa cæciorib⁹ cla
His ergo sc̄do loco satis in eccl̄iasticam cōfluentiā deseui
erūt. Tertiū uo & ultimū q̄ magis infeliciter, illud est q̄
ordinē eius auferūt, q̄si oēs æq̄les sim⁹ diuino iure, æquali
sacerdotes, cōfessores, parrochi, p̄sules, atq; doctores, Qd̄
q̄so, qd̄ aliud ē q̄ furere, q̄ honorādis p̄ribus, oēm auferre
honorē: q̄ oīa & infima summis, & summa infimis, ueluti
in uno Hesiodi siue Anaxagorico cahos cōfūdere: q̄ im
proba ac seditiosa factiōne, eccl̄iam tollere, q̄ in ipsa ordi
nū uarietate cōsistit. Regina em̄ hęc deo astās, in induuijs
aureis eaten⁹ plene formosa ē, & columis, q̄tenus uarietas
te circūamicit. Neq; aliter ad illi⁹ triūphantis eccl̄iæ exē
plar, qd̄ Mosi in mōte mōstratū est, ueluti aurora rutilās,
aut castroꝝ acies ordinatissima prognaref, aut pulchra ut
luna int̄ tot q̄ in claritate differūt stellas, irradiaret, nisi sub
hoc ordinū discrimine. Qd̄ ille Archanorū dei cognitor
Dionysi⁹ optie callēs Hierarchiā hāc n̄ram, purgātib⁹ dia
conib⁹, illuminātib⁹ presbyteris, atq; pficiētibus ep̄is, sc̄tē
dispositā asserit, q̄tenus cœlesti, supnoꝝ mentiū cōformis
fuerit, ubi diuin⁹ ille influx⁹ p̄ altiores in infimos usq; ordi
natissime dilabit. Hinc & Nicaula Sabeorū & Aethiopię
regina, cū a finib⁹ orbis terre uenisset, auditū Solomonis
sapiētia, uidissetq; quā erexerat regiā, famuloꝝ uaria pan
dochia, & q̄ p̄clarū illū ministratiū ordinē, uarios amictus
atq; pincernas, usq; adeo obstupuit, ut ultra sp̄m nō habe
ret. Quæ res si p̄ribus credas, multiformes uni⁹ eccl̄iastici

Tertiū genus

Psal̄m. xliiij.

In Exodo.
Can. vi.
Ibidem.
I. Corin. xv.

I. Reg. iij.

C

I. Corin. x.
Roma. xii.

I. Corin. xii

I. Corin. xii.

Ibidem.

Num. xvi.

Ibidem.

Leuiti. x.

corpis gradus p̄effigiabat. Quos & beatissim⁹ Paulus docet in illis ipsis uerbis, qb⁹ huic declamatorio sermoni Colophonē addā. Vnū corpus inquit mlti sumus. Nā si unū corpus, & corpus nō est unū mēbrū, sed multa, ergo alter alterius membrū, & alius auris, alius oculus, alius pes, alius manus, & si quid est eiusmodi in corpore. Sicut em̄ corp⁹ unū est, & mēbra habet multa, oīa aut̄ mēbra corporis cū sint multa, unū tamen corpus sunt, ita & Christus. Etem̄ in uno spiritu, om̄es nos in unū corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi, & omnes in uno spiritu potati sumus. Si totum corpus oculus, ubi auditus? Si totū auditus, ubi odoratus? Amplius si essent omnia unū membrū, ubi corpus? Nunc ergo multa quidem membra, unū autē corpus omnes, qui de uno pane & de uno calice participant. Hæc sedulo meditemur, & quia ut iterū Paulinis utar uerbis, quosdam, non omnes posuit in ecclesia, primū apostolos, secundo prophetas, tertio doctores, deinde uirtutes & quæ sequuntur. Nunquid enim omnes prophetæ, nunquid omnes apostoli, nunquid omnes doctores? Diuisiones gratiarū sunt ministratōnū, & operatōnum, idem uero corpus, probe callentes, omnem qui caperata fronte, contranitur, omnia esse uolens, pro temeritatis ausu diuina animaduersione puniri. Sic nempe Chore Dathan et Abiron cū aduersum Mosen & Aaron sacerdotē, erigerētur, thurificare molientes, pœnas pro suis conatibus penderunt. patuit em̄ terra, ruptis compaginibus, uiuentesq; soli hiatus absorbit. Nec factionis huius signiferos tātū ira dei percussit, sed & cæteros ducētos quinquaginta eiusdē furoris cōparticipes, quos cōglobatos, exiens a domino ignis, properata ultōne deuorauit admonēs scilicet improbe fieri, quicq; cōtra dei ordinatōnē tentat humana uoluntas. Et filiū Aaron, dū arē alienū ignem admonēt, uindicante dño extinguit. Sic & Ozias rex, cū resistente sibi Azaria sacerdote, thuribulū circūagitarēt, improbus sacrificulus, lepra in fronte notatus est, ea corpis pte, ubi signant q dñi sunt, faciāt ergo quēlibet aliē

na picula cautū. Nec qsq; aliquē in ecclesia sibi sumat hono Hebra. v.
rē, nisi q uocat a deo tanq Aaron, expectet quicq; p manus
ep̄os spūs scti muniū indipiscat. Ne dicat luderādo ppli
cōsensu sacerdotes fieri atq; desitui, eosq; q nō cōcionant
nihil minus eē q sacerdotes, nec aliter sacerdotes, q hō pi
ctus est hō, aut certe in ipsa rei natura, Om̄es nos equa di
stributione eē regale sacerdotiū, & in ceteris oībus pares. I Corin. xii.
Neq; ob id se nō eē de corpe suspicet. Si ei dixerit pes qm̄
nō sum man⁹, nō sum de corpe, nū ido nō ē de corpe? Et si
dixerit auris, qm̄ nō sū ocul⁹, nō sū de corpe, nū ideo nō ē
de corpe? Nouit dñs qle qtuq; talentū cuiq; tribuat, ut ser
uet cōpago corpis unitasq; spūs i uinclo pacis. Et i mēbris
nris uidetis frēs singla suis gaudere officijs. Videt ocul⁹ & m̄, Dñe non
nō audit, auris audit & nō uidet, manus operat nec audit, est exal. i snia.
nec uidet, pes ambulat, nec audit nec uidet, nec facit manus
opa. Et si sit i corpe uigor, neq; aduersū se litigēt mēbra &
auris uidet in oculo, & ocul⁹ audit in aure, Nec obñci p̄t au
ri, qā nō uidet ut dicat ei, Nihil es, faciē celi dijudicare nō
noisti, r̄det em̄. In hoc ip̄o capite sū ubi ocul⁹, i me lumen
celi nō uideo, i illo q̄o cū q sū, oīa cerno. Ita aure dicēte, pu
pilla mihi uidet, ocul⁹ dt, mihi auris v̄ba dijudicat, oculi &
aures, deū exq̄sui manib⁹ meis & nō sū decept⁹. man⁹, qd
oculis nris uidim⁹ & aurib⁹ nris audiim⁹ & man⁹ nra con
trectauerūt, id testamur. Oculi, aures, & man⁹, pes me⁹ ste
tit in directo, in ecclesijs b̄ndicā te dñe. Dirige gressus meos
in semitis tuis, ut nō moueant uestigia mea. Omnia em̄ in
uno corpe sibimet cooperant, siue gloriā unū mēbrū, cō
gaudent oīa mēbra, & si qd patit unū mēbrū, cōpatiuntur
oīa mēbra. Nunq; em̄ qā in corpore pes lōgius distat ab
oculo, qñ forte pes spinā calcauerit deserūt oculi, & non
totū corpus cōtrahit, & sedet hō, curuat spina dorsi, ut q
rat spina q h̄sit in planta? Satagunt certe oīa membra,
ut de læsa uili in loco caruncula educat spina, flet oculus,
ab alto caput demittit, os loquitur, dolet cor, sanguis stu
pet, & uel claudicant ad chyrurgicū pedes. Quisquis er
go in corpore Christi neq; sacrificare, prophetare, ligare,
C ij

Augustinus.

Iob. xii.

I. Iohan. I.
Tsal̄m lxxvii.
Psal̄m. lxxvi.
I. Aorin. xii.

I Corin. xii.

Ephe. iij.

Aug. sup psal
m̄, Dñe non
est exal. i snia.

Actuum v.
Iohan. iij.
Luca. I.
Iohan. xv.

Psal. cxxx.

ij. Reg. I.

ij. Thimo. ij.

Iohan. ij.

I. Corin. x.

Roma. xi.
Roma. iij.

soluere, catechizare, e suggesto cōcionari, & qd est amplius e iumbis uocare mortuos, nō ea q̄rat, sed ihs oim suorū conatuū scopus sit, ut p̄stet in corpe, in q̄ poterit qcq̄d ualet ali. Nā & in Ch̄ro Iesu, maiora uident̄ patrasse apli, ad q̄ rū umbrā sanabant̄ aegroti. Vñ: ut sc̄z plus ualeāt farmēta q̄ radix. Sed apud eū cui p̄ tradidit oia in manū, nō ē impossibile oē uerbū, etiā absq̄ Petro, q̄ cōtra, sine corpore et Ch̄ro nō p̄t facere qcq̄. Et his q̄si obiectā calūniā in oblatrātes retorq̄at. Quid sic loq̄ris, Nō es ch̄rian⁹, qa non oia potes: possis & auri dicere, Nō es in corpe, qa non uides: Qñ in eo sum corpe, q̄ Petrus, is & mihi opat̄ uaria prodigia, signa, atq̄ portēta, qd̄q̄ min⁹ possum cōpatiē mihi, & qd̄ plus p̄t ip̄e cōgratulor illi. Hui⁹ fr̄es charissimi hęc uox est, Dñe nō ē exaltatū cor meū, neq̄ eleuati sunt oculi mei Neq̄ ambulauī in magnis, neq̄ in mirabilib⁹ sup me. Qd̄ em̄ excessit uires meas ait, nō q̄sui nō ibi me extēdi, nolui ibi me magnificare. Nolo eorū farinā, q̄ semet cū Adonia p̄ficiūt in quēlibet gradū, q̄s in psalmo sp̄s sc̄tūs notat se dētes in pestilētia cathedra, pestes & lues fidei, serpentis ore fallētes, & adulterādē vitatis artifices, q̄r̄ sermo ut cācer serpit, q̄r̄ flat⁹ singulorū p̄cordijs triueneficū uirus infundit. Quos etiā Ioānes execrat, & pcutit dicēs. Ex nob̄ prodierūt, sed nō erāt ex nob̄. Nā si fuissent ex nobis, pmā fuissent utiq̄ nobiscū. Sed ut manifesti sint, qm̄ nō sunt ex nob̄. Nemo em̄ aestimet bonos de ecclia posse discedere. Triticū nō rapit uētus, nec arborē solida radice fundatā p̄ cella subuertit. Inanes paleæ tēpestare iactāt, Inualide arbotes turbinis incurso q̄tiunt̄. Optet aut̄ & hereses eē, ut probati manifesti sint in nob̄, sic em̄ p̄bant̄ fideles, sic p̄fidi uētilant̄, sic & añ iudicij diē, hcedi separāt̄ ab ouib⁹. Neq̄ ob id stantiū in fide uirt⁹ diminuit̄, qa illoꝝ fracta est fides, & oliua in oleastrū cōmutata, ul̄ qa deficiente Iuda a discipuloꝝ cōtubernio, dñs p̄dit̄. Quid em̄ si qdā eorū nō crediderūt ait Paulus: Nunqd̄ incredulitas illorū, fidē dei euacuauit: Absit, ē em̄ deus uerax, ois hō at̄ mēdax. Quid nocuit Stephano ceterisq̄ boni testimonij uiris, Nicolai

tarū h̄eresis: Quid Petro, Ananias & Symon: Quid Eli Act. vi.
mas & Magus Barien Paulo: An ne ullā potuit inferre Act. v. & viij
uim captæ Saræ Pharao: Nōne flagellauit dñs uniuersam Act. xij.
domū ei⁹ p̄pter illā Abrahæ uxorculā: Sic profecto fœc Gene. xiiij.
cāda ecclia m̄, q̄ hactenus in fide Abrahæ plures genuit
Isaacos p̄ repromissionē minime prostituit, & a sponsi sui Roma. ix.
amplexib⁹ repudiari neq̄t, hinniā licet Pharao, p̄dei h̄eretic⁹, ferociāt Alecto, Thisiphone, & Megera, & si q̄ pe
iores siue Acherontis, siue Trenari sint furia, cōtra quā
nullæ inferorū portæ p̄ualent. Stat ch̄rianorū etiā & teuto Mat. xvi.
nū maior ps in fidei robore p̄bator, p̄seueratq̄ in gremio
m̄is, a q̄ tñ gr̄æ se nouit cōsecutā. Et opto qdē dilectissi
mi p̄res, cōsulo patiē & suadeo, ut nemo peat. Nemo col
lectionē n̄am deserat, si tñ nōnullos hui⁹ schismatis aut ho
res ob cæcā eorū obstinatiā nō poterit ad n̄m ouile, cōsi
liū salubre reuocare, Vos q̄ spiritales estis, corripite hmōi
in spū lenitatis. Videte si fr̄is aiām lucrari possitis, ob id in Gala. vi.
corruptā adepturi coronā. Offerat q̄sq̄, p̄ resarciēdo taber
naculo quantū ualet, siue aurū siue argētum, iacinctū, aut I. Corin. ix.
purpurā, siue ligna sethim, oleū ad cōcinādas lāpades, thi
Exodi. xxv.
miama uel etiā pilos caprarū. Q̄ si petrosam, sentibus spi
nisq̄ luxuriātē puiā & oi quaq̄ malā terrā offenderit uerbi
semē gressus uos, a semitis eorū prohibete, aiās uas de la
Luca. viij.
queo uenātū eripite. Recedite a tabnaculis impioꝝ, ne in
Prouer. I.
uoluamini cū eis. Quodcūq̄ em̄ tetigerit immūd⁹, immū
Psal. cxxij.
dū erit, a cōtacta pice coingnatū, a modico fermēto corru
Nume. xvij.
ptū. Vitate q̄so eiusmodi hoies, & ab om̄i latere auribus
q̄ p̄niciosa colloqa, ceu mortis cōtagiū arcete, sicut scrip
tū est. Sopi aures tuas spinis, & linguā nequā noli audire, Eccle. xxvij.
& ori tuo sc̄tō ostia, & seras aurib⁹ tuis. Et iterū, Nolite se
duci. Corrupunt bonos mores colloqa praua. In n̄m em̄
exitiū puigiles excubāt cū Sathana mille dolis, mille nocē
di artib⁹ armati cōtendētes mētes n̄as, e sublimi cōfigere,
qb⁹ qdē neq̄ Herculi, neq̄ Cephalo, & qd̄ æthnicos me
more, neq̄ Giabaonitis ullū iaculū certi⁹, nisi fidei impene
trabili scuto excipiant̄. Cōtestātis apli uox est, denūciam⁹

C iij

Ephe.v.
Ezech.viii.
Hier.II.

I. Corin. xii.
I. Corin. x.

Gala. v.

I. Corin. x.

Exodi. xvi.

Psal. cxxxij.
Augustinus.

Act. iiii.

Iohan. v.

Esaia. lxi.
Cypr. i. in i.

uobis fr̄es, in noīe dñi n̄ri Iesu Ch̄ri, ut subtrahatis uos ab om̄i fratte ambulāte inordinate, & nō sc̄dm traditionem quā acceperūt a nobis. Et itez, Nemo uos seducat inanis uerbis, propter h̄ac em̄ uenit ira dei in filios diffidēt̄ iḡ Nolite ergo effici participes eoz, Verterūt dorsa ad templū, nescio quē plāgētes Adonidē, deliquerūt dñm fontē aquae uiuē, & fecerūt sibi cisternas dissipatas fere obliteratorū h̄eresiarchar. Quapropter spernēda est h̄ac Sodoma atq; Gomorrha, ne pari crimine, & ip̄i teneamur. Nobis em̄ un⁹ deus ē, & p̄r om̄, q̄ est sup oēs & p̄ oia, & i oib; nobis, unus Ch̄s, una eccl̄ia, unus dñs, una fides, unū baptisma. Oēs (inqt) in unū corpus baptisati sum⁹, & mlti unū corpus sumus. Quid est unū corpus? Ne distrahatur sed mutua inter se connexionē coh̄reat, ne nos alterutrū cōtemnamus, potius alter alteri⁹ onera portet. Nemo em̄ unq̄ carnē suā odio habuit, sed enutrit, & fouet eā, propterea domū unā deus dedit, mūdū, oib; unū solē accendit, unū extēdit tectū, cōelū, unū generationis modū largitus est, unā patriā, mēsam apposuit unā, terrā dedit & aliā hac multo maiorē, uerū & h̄ac unā, mysterioz cōsortes norūt qd̄ dicūt, Oēs em̄ de uno pane participam⁹, & simul i unū diues & paup, uno poculo reficimur. Nec q̄ plus colligit de manna, habet amplius, nec q̄ minus parauerat, repit minus, sed gomor p̄ singula capita. Sed sumit un⁹, sumūt mille, tm̄ isti quantū ille, Semp̄ ergo uiri sonet suauis h̄ec melodia in auribus n̄ris. Ecce q̄ bonū & q̄ iucundū habitare fr̄es in unū, ex q̄ & monachi appellati sunt, & monasteria genita, sonuit em̄ p̄ orbē terrā & q̄ dispersi erāt cōgregati sunt in unū, factaq; sunt eis cor unū, & aīa in dño. Vñ & ille unus sanabat in piscina, q̄ ille unus, q̄ inuētus est, triginta octo annos h̄ns in infirmitate sua? Nimirū qa una est eccl̄ia, unū corpus, qd̄ sp̄ sanat, magnus ille de cōelo adueniens medicus, ille Samaritanus, sermo ille diuinus, q̄ medel cōtritis corde, Licet ergo pacis inimici, & emuli sacerdotū in cōfessione Ch̄ri occisi fuerint, noxa h̄ac, nec sanguine eluet, nec purgabit carbonib⁹ uastatoris. Inexpia

bilis em̄ discordiē culpa, nec passione purgat. Esse martyr nō p̄t, q̄p charitatē in deo, eiusq; cōcordi eccl̄ia nō manet Paulo id cōtestante, ubi ait. Et si tradidero corpus meū, ita ut ardeā, charitatē aut nō habcā, nihil mihi prodest. Ardeant ergo licet flāmis, & aquis traditi, uel obiecti bestiis animas suat ponāt, nō erit h̄ac fidei corona, sed p̄cna pfidiā nec religiosae uirtutis exitus, sed desperationis p̄sumptio nisq; interitus. Occidi em̄ p̄t, coronari nō p̄t, q̄ eā q̄ regnatura est, deserit. Sic se ch̄ianos profitent̄, quō & Christū diabolus s̄ape mentit̄, qñ se in euāgeliū lucis transformat, ipso dño p̄monente. Multi uenient in noīe meo dicentes, ego sum Ch̄s, & multos seducent, quō & illi q̄ se uirtutes multas p̄fecisse dicent, q̄ audient. Amen dico uobis nescio uos, Eia igit̄ fr̄es charissimi christianā cōcordiā, utrisq; brachijs amplectemur, maxime uero, q̄ iā circa hanc aquarū Rheni, Mosellaeq; Confluentiā cōfluximus, confluamus quāso, oro atq; obsecro in Cōflentiā unā. Aquae em̄ multae, populi multi, neq; cuticulā (qd̄ aiunt) nostrā ociosi tractemus, sed in ea Confluentia murū nos opponamus pro domo Israel. Diligamus pacis uinculū, testamentū Ch̄ri, qd̄ solum facit uidere dies bonos, posteq; animae n̄rae sanguine unici subliniamus, a deuaestate angelo & Aegyptū percutiente liberandi probe callentes. Quā unus panis & unū corpus multi sum⁹, oēs qui de uno pane & de uno calice participamus. gratia & misericordia domini nostri Iesu Christi benedicti in saecula Amen. τελος.

¶ Exclamatio cuiusdam
Neotherici.

Exiit a mundo, uerum, iustumq; capaci.
Est natum falsum turpiter, absq; fide.

¶ Coloniae in officina honesti ciuis
Petri Quentell,

